PAMĚTI NA JEDNOTU Čsl. ORLA V BOSONOHACH

Sebral a uspořádal, Rudolf Kuba

1963

Že naše první Orlovna byla malá a nevyhovovala, to věděl každý z nás a přece jsme ji měli rádi, neboť byla naše a poskytla nám první útulek pro naši mládež. Čas plyne a naše malá Orlovna musela ustoupiti potřebám a kulturnímu vzepětí, které vyžadovalo prostornější místnosti jak pro tělovýchovu, tak i pro zábavní podniky. Proto také starší bratři se víc a více klonili k návrhům a přáním mladých a uvažovali za jakých podmínek tuto stavbu uskutečnit. Na schůzi členstva a předsednictva Katolického domu a Orlovny, schváleno a rozhodnuto vybudovat v Bosonohách Katolický dům a Orlovnu, která by byla důstojným domovem naší mládeže a representovala by sílu a odvahu katolického lidu a Orla v Bosonohách. Dávný sen mládeže, která se chtěla podílet na této stavbě a toužila po tomto činu, docházel k uskutečnění. V sobotu dne 13. srpna 1938, kdy se měla konat generální zkouška na dožínkovou slavnost, vyšel od vodojemu průvod nadšené mládeže s hudbou, ve kterém rozradostněná mládež nesla známá orelská hesla K. Dostála Lutinova. Velký rozruch způsobil tento průvod, neboť stavba nové Orlovny se stala důstojným velkým podnikem katolického lidu a Orla v Bosonohách. Pilná, obětavá a poctivá práce slavila zde velké vítězství. Po příchodu průvodu do zahrady před Orlovnou, za všeobecného jásotu učinil br. Oldř. Skoupý symbolický první kop do staré Orlovny. Potom byly

provedeny zkoušky na dožínkovou slavnost a následovala družná zábava, kde se diskutovalo o budoucí nám tak dlouho toužené Orlovny.

Dožínky 1938

Že se naše jednota starala také o národopis, kulturu a o zachování bosonožských krojů, jsou toho důkazem připravované dožínky dne 14. srpna 1938. Za krásného slunného odpoledne, vyšel od vodojemu pestrý průvod hochů a děvčat v národních krojích, plný věnců a věneček, povoz s hospodářem a hospodyní. V průvodě byl nesen dožínkový věnec mládencem a pannou, který potom předali hospodáři a hospodyni. Také nechyběl ani strážce zákona a pořádku, venkovský policajt, který kráčel před průvodem a udržoval pořádek. Za veselého jásotu mládeže a zvuku hudby, která hrála národní pochody, dospěl průvod na prostranství před Orlovnou, kde se odehrávala dožínková scéna na připraveném podiu. Po zahájení a přípitku, bylo přáno hospodáři a hospodyni všeho dobrého a poděkováno Bohu za šťastné sklizení úrody. Následovalo předání dožínkového věnce s příslušným říkáním.

Dožínkový slavnostní věnec.

Vážený pane hospodáři

a paní hospodyně.

My vám neseme tento dar,
kerý vám Pán Bůh na poli požehnal
a přejeme vám tolik štěstí a zdraví,
co je v tom věnečku listí a trávy,
abyste měli tolik kopeček,
co je v tom věnečku stopeček,
abyste měli tolik másečků,
co je v tom věnečku klásečků,
abyste měli tolik měřiček,
co je v tom věnečku zrníček,
přijměte tento věneček malovaný,
kerý je od všech poctivých pracovnic darovaný.

Hospodář a hospodyně poděkovali za blahopřání a přáli všem hojnost a všeho dobra, zvláště mladé chase. V dalším pořadu zatančili hoši a děvčata národní tanečky, které se velmi líbily. Následovala česká a moravská beseda v národních krojích, které upoutaly pozornost svým provedením. Po vyčerpání programu, bylo vyhlášeno sólo hospodáři a hospodyni. Hospodář převedl si hospodyni a v kruhu jásající chasy vytáčel při zvuku valčíku svůj sólový tanec. Tímto sólem byla vlastní slavnost zakončena a mládež pokračovala v družné zábavě a tanci až do pozdních, v sále Orlovny.

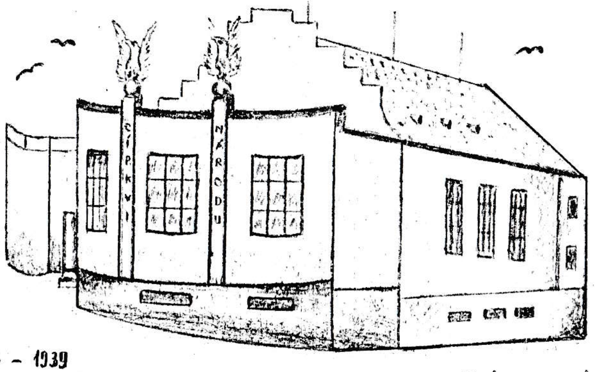

1938 - 1939

Orlovna vybudována.

Po dožínkové slavnosti r. 1938 v následujících dnech se dali všichni do práce. Bouralo se, odklízelo, kopalo a škrabaly staré cihly. Během krátké doby, dík obětavé práci všech zúčastněných pracovníků vyrůstaly zdi nové Orlovny. V době nejpilnější, kdy bylo potřeba nejvíce pracovních sil, byla vyhlášena mobilisace. To byla čára přes rozpočet. Mladí mužové museli nastoupit do zbraně na obranu vlasti a doma zůstali starší bratři, kteří pokračovali v započaté práci. Po mírně zpomalené práci na stavbě, vrátili se mužové z vojenské povinnosti a dali se opět do práce na stavbě Orlovny. Do zimy byla Orlovna pod střechou a počátkem jara 1939 se dokončovaly vnitřní práce, aby se v celé kráse mohla předat veřejnosti. Jako pyšný pomník katolické houževnaté práce, stála tu na okraji státní silnice, se vztyčenými Orly a na jejím průčelí s krásnými nápisy „Církvi, Národu". Stála tu krásná, úhledná, aby závodila celému kraji a hlásala všem příštím generacím poctivou a usilovnou práci katolického lidu a Orla v Boso-

neboť se dala do pohybu lavina orelského mládí, která se šířila od Šumavy až k Tatrám. Také naše jednota nezůstala pozadu a mezi prvními učinila sběr, který měl býti podkladovou sumou pro pořizování látek na orelské kroje. Započatá práce se stala radostným údělem našich bratrů a sester.

Slavnost národních tanců.

1947

Pokračováním této radostné práce v jednotě po osvobození, byla všestranná činnost, takže jsme pilně doháněli, co jsme během šesti let násilné přestávky zameškali. Započalo se s cvičením a mládež si brzy osvojila kázeň, povinnost a odpovědnost. Snaha naší jednoty byla, aby se veřejnosti ukázala, že jsme připraveni a chceme vésti naši mládež tou šťastnou cestou křesťanské výchovy, kterou se ubírala v letech předválečných. Byl to šťastný návrh br. starosty Rud. Kuby, aby naše jednota vystoupila v plné síle před veřejnost po dlouhé přestávce a sice, aby byla representována krásou bosonožských národních krojů. Proto také rozhodnuto, aby se konala slavnost národních tanců, kde by celému

okolí předvedla, jaký poklad máme v národních krojích, které chceme uchovati v naší vesničce příštím generacím. Rozjeli jsme se na plné obrátky. Nacvičováním české besedy, moravské a československé byl pověřen br. Karel Kuba, nácvik národních tanečků pro starší žáky a žačky převzal br. Rud. Kuba a ořechovské královničky nacvičila s. Anežka Gabrielová. Vše bylo důkladně připraveno a v první neděli srpnovou r. 1947 za slunečného dne prošel vesnicí průvod, hýřící barvami a krásou bosonožských krojů národních, doprovázený hudbou p. Ed. Ostrška, která vyhrávala do kroku naší mládeži národní pochody. Bosonohy a celé okolí nevidělo dosud tolik národních krojů bosonožských pohromadě, jako při této ojedinělé slavnosti. Před užaslými zraky diváků nad množstvím bosonožských krojů, orelská jednota dokázala, jak si váží krojů a zvyků po otcích zděděných. Byla to pastva pro oči přátel a obdivovatelů národních krojů. Na tuto slavnost byly pozvány všechny spolky a politické strany, které se také svými zástupci zúčastnili. Nejvíce byl zastoupen Junák, jehož příslušníci ve stejnokroji, jako delegace pochodovala ve slavnostním průvodu vesnicí. Vlastní slavnost se konala na prostranství před Orlovnou. Zazněly fanfáry z Libuše a mládenci v národních krojích přinášejí státní vlajku, která po uvítání, za zvuku národní hymny, sune se vzhůru na stožár. Následuje přivítání, kterým br. starosta Rud. Kuba zahájil vlastní slavnost.

Slavnostní projev předává br. Stanislavu Přikrylovi z Brna, který
výstižně naznačil význam této krásné slavnosti. Po skončení projevu
se naskytá přátelům a příznivcům krásný pohled na radostně
tančící mládež, která odměnou sklízí dlouhotrvající potlesk.
Přesně dle programu nastupuje mládež ke svým tancům a
s plným zdarem předvádí tuto krásnou podívanou. Následují
za sebou: Národní tanečky dospělejších žáků a žaček, dále hra
s panenkama na národní písně, které provedly nejmenší
žačky k velké spokojenosti. Pořadí další vyplňují 4 kolony,
které tančí českou besedu a již před zraky diváků se objevují
královničky se svými zachovalými zvyky. Radost na tváři a spoko-
jenost patří dnešního dne našim přátelům. Po královničkách
nastupují 4 kolony chlapců a děvčat, kteří předvedli morav-
skou besedu a chvála se šíří prostranstvím. Zlatým hřebem
slavnosti zůstala československá beseda, kterou svižně a bujaře
zatančilo 5 kolon chlapců a děvčat s přirozenou radostí a ve-
selím. Dlouho budou bosonožští a přespolní vzpomínat na
tuto krásnou podívanou. Slavnost skončena, státní vlajka spuš-
těna za zvuku chorálu „Bývali Čechové" a odnesena se slav-
nostním pochodu. Po slavnosti zavládla radostná veselice
mládeže, která byla zahájena sólem účinkujících. Mládež
pak dlouho do nočních hodin hýřila a se veselila po zdařilé
a obětavé práci. Byl to první a poslední projev síly a zdat-

nosti orelské jednoty po válce, který umožnil předvésti krásu
a bohatost našeho národního pokladu jak domácím, tak i
přespolním návštěvníkům této slavnosti. S klidným svědomím
můžeme vykročit další budoucnosti vstříc, neboť to byla právě
orelská jednota, která se snažila uchovati tento drahocenný pok-
lad a předat jej neporušený příštím generacím. Nebylo však
dopřáno, abychom pokračovali v tomto započatém díle.

Čsl. Orel sloučen v sjednocené tělovýchově.

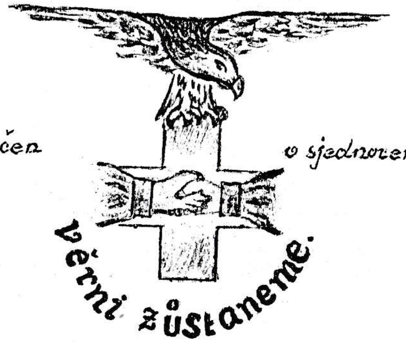

1948

Dny radosti nad znovunabytou svobodou zapadly do mi-
nulosti a před našimi zraky se vyvíjela nová přítomnost,
která katolíkům a Orlům přinesla trpké zklamání. Jak bylo
slavné uvítání Čsl. vlády v čele s presidentem dr. Ed. Benešem,
tak bolestně zapůsobilo na náš lid její odstoupení, neboť ne-
mohli schvalovati postup komunistů ve vládě. Objevila se lži-
vá hesla na plakátech „Komunisté nejsou proti náboženství"
a další oznamovaly „velká pouť komunistů do Křtin". Tak

br. Gabriel František

Pomněnky
Kristus vítězí
Řím v plamenech
Jakou naše Jakub metlu, na ulou Teklu.
Potkalo ji štěstí

p. Rybníček Bohumil

Muzikanti a české vesnice
Veselá vojna
Perle panny Serafínky
Písnička srdce
Tam na hradě
Z českých mlýnů

br. Víšina František

Vyškovský žid
Nepomukovo kněžské svědectví
Trestanci na Špilberku
Dvět kůzů v lese
Lupiči Vagabundus
Mistr Bedrník a jeho chasa
Mlynář a jeho dítě
Maryša
Sv. Václav
Vrah nenarozených

br. Bártl Jan

Milion sem, milion tam.

Různé oslavné podniky.

Oslava svátku sv. Václava
Oslava presidenta T.G. Masaryka
Oslava svátku svobody
Oslava samostatnosti
Oslava 28 října
Slavnost sázení stromku
Akademie k 30ti letému trvání
Oslava sv. Václava

O společenské pobavení se starala jednota těmito podniky:
Ples, Ostatky, Mladé hody, národní slavnosti, staré hody tak zvané císařské a vinobraní.
Mimo těchto tradičních zábav a slavností se konaly během roku tyto zábavy: Pomlázková, věneček, zástěrková, kateřinská a štěpánská.

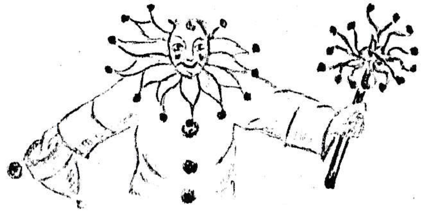

Ostatky.

Tato tradiční zábava se konala v masopustě po tři dny. V neděli byla spojena s veselicí mládeže, která se konala od odpoledních hodin do půlnoci. Druhý den v pondělí bylo pokračováno se stejnými zvyky v zábavě. Ten den od rána chodili maškarádi po vesnici s hudbou nebo někdy jenom s harmonikou, při čemž tropili různé taškařice a potom dostávali odměnou: moučku, sádlo, vejce, uzené maso, které se po skončení pochůzky v Orlovně uvařilo a při zábavě prodávalo. Také na penězích nebyli na škodě a vždy se sešla pěkná částka, která se odváděla do pokladny. Tyto maškary bývaly

oblečený nejčastěji za: Kominíka, cikánku, starou pannu, strašníka, kašpárka, medvěda a jiné různé veselé masky. Ten den se veselili hlavně ženáči a tančili, aby byl vysoký oves. Třetí den to vzaly do ruky paňmámy. To bylo jejich sólo a také ten den to bylo nejveselejší. Paňmámy to vzaly za pravý konec a bylo veselo až do půlnoci, kdy se konala masopustní slavnost, pochovávání basy. Basa se přinesla ve smutečním průvodě do prostřed sálu za zvuku hudby, která hrála smuteční pochod. Tam se položila na zem a za nářku kolem stojících se všichni rozloučili zahráním a zazpíváním písně „Loučení, loučení". Tak skončila tato tradiční zábava, kterou se končil masopust.

mladé hody.

Na tuto druhou tradiční zábavu se vždy těšili mladí i staří a návštěvníci z blízkého okolí, neboť to byly první hody nebo tak zvaná pouť v celém okolí. Konaly se v neděli, která byla nejblíže po svátku sv. Floriána, patrona obce Bosonoh. Již 14 dnů před hodama se připravovaly pentličky na rozmarýn a žehlily se národní kroje, pro stárky. Bývali zvoleni 4 stárci

a 4 stárky, na podzim ke starým hodům, kteří fungovali i pro mladé hody. Během týdne byla vyhlédnuta máje v blízkém lese, povětšinou u Popůvek, nebo u Žebětína. Také týden před hodama se sjížděli kočovníci s kolotočem nebo houpačkama, stavěli a upravovali svoje zábavné podniky. Také obchodníci s cukrovím nebo hračkama již v sobotu stavěli krámky, aby v neděli měli všechno připraveno. To bylo něco pro ty malé, ale také pro dospělé. V sobotu se vykopala jáma pro máji a po poledni se za veselého jásotu a zpěvu jelo na ověnčeném voze do lesa. S lesníkem se odebrala chasa na místo, kde byla vyhlédnuta máje, uschla se a samozřejmě se musela s lesníkem na místě zapít a zaplatit. Potom už vozka s naloženou májí uháněl k Bosonohám do Orlovny. Ostatní mládež a staří už je očekávali. Máje se upravila, ověnčila fábory a na vršek se připevnil modro-bílý praporek a už nastávala chvíle stavění máje. Přichystány 2 žebříky a připraveny k máji. Tu všichni mladí i staří, kteří právě dleli v hostinských místnostech s veselou náladou se zúčastnili této krásné tradiční slavnosti stavění máje. Nyní byl dán povel k zvedání. Bylo jenom slyšet „hej rup" a máje se majestátně zvedala vzhůru, až zůstala stát v plné své kráse, štíhlá, ozdobena fábory a svěží zelení. Takový slavnostní akt se také musel zapít vínem za veselého zpěvu. Ráno v neděli byla mše sv. s kázáním před kaplí. Po mši sv. byl průvod po návsi za zpěvu

mariánských písní, který končil v kapli sv. požehnáním a chvalozpěvem k sv. Floriánovi. Po skončení církevní slavnosti se odebrala chasa a dospělí ku kolotoči a houpačkám, jiní zase ku krámkům, aby nakoupili různé pamlsky a hračky svým nejmilejším. Potom následoval slavnostní oběd, na který bývali pozváni hosté, přátelé i příslušníci rodin, kteří bydleli mimo domov. Byla to taková přátelská hodová beseda. Po sv. požehnání při kterém byla litanie k sv. Floriánu byla vlastní církevní slavnost ukončena a počala pravá hodová zábava. Pořadatelé odešli s hudbou pro stárky, kteří byli shromážděni u jednoho z nich. Tam zahrála hudba valčík nebo polku, byli počastováni koláči a vínem a opět zahrála hudba na rozloučenou. Od stárků se pokračovalo za výskotu chasy pro stárky, které už očekávaly jejich příchod u některé stárky, která bydlela na nejvzdálenějším místě vesnice. Tam hudba opět zahrála valčík nebo polku, zase byli pohoštěni koláči a vínem a stárky připnuly každému hodový rozmarýn. Po všech těchto obřadech se ještě jednou zatančilo sólo, stárci a stárky se seřadily, stárky vpředu, stárci každý za svou stárkou a již hudebníci zanotovali veselý pochod, za kterého se všichni s jásotem ubírali do Orlovny. Tuto hodovou veselici zahájili stárci se svými stárky só-

lem pod máji a pak se všechna chasa dala do tance. V 7 hod večer bývala přestávka, stárci odešli se svou stárkou na večeři a též hudebníci odpočívali a šli na večeři. V 8 hodin po příchodu stárků zaznívá sólo pro stárky a druhá zábava pokračuje až do půl noci. Po sóle bývali stárci vyzdviženi a odneseni do šenku, kde museli se vykoupiti vínem. Za veselé hudby a zpěvu se pokračovalo a končívalo se většinou po půlnoci. Tak končívaly hody, na které se vždy těšívalo a pak dlouho vzpomínalo, neboť radost a veselí bývalo půl zábavy.

Selská svatba.

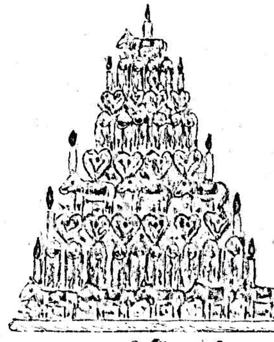

vesložené.

Z velmi krásných výjevů, které byly uspořádány, bylo provedení selské svatby, při které se hojně uplatnily krásné naše národní kroje. První byl vyhlédnut ženich s nevěstou a potom ostatní družičky a družbové. Nechyběli ovšem také rodiče ženicha a nevěsty. Připraven vesloužené, který velmi pěkně připravoval br. František Závodník z různých perníkových figurek a svíček. Naví-

ciny zpěvy, pořád a již v stanovenou neděli průvodem s hudbou odebrati se chlapci a děvčata pro ženicha. U domu ženicha dali rodiče požehnání ženichovi a potom se průvod odebral do domu nevěsty. Po zapění svatebních písní, dostal ženich s nevěstou požehnání a již se řadí průvod svatebčanů, aby odešli ku kostelu. Než odešli od domu nevěsty, kde se vzala, tu se vzala, ženština s dítětem. Zapřísahala ženicha, co jí to udělal, že jí nechal a chce si vzíti jinou. Co si počne s malým dítětem. Překvapený ženich se vytáčel jak mohl, ale napadnice se nenechala odbýt a tak ženich chtěj, nechtěj, musel dát dítěti na kašičku. Teprve s malým obnoskem odešla a ženich zase byl veselý, že to tak dobře dopadlo. Nyní teprve za výskotu chasy a zvuku hudby odcházejí. Před kostelem malé zastavení, družba si vymění místo s ženichem a pokračuje se dále průvodem vesnicí. Co tu krásy a nádhery bosonožských krojů se ukázalo, na které se nezapomíná. V průvodu vezeny peřiny a hosté od někud žid chtěl tyto peřiny odkoupit, ale panímámy rázně žida odbyly a peřiny neprodaly. Velice se v průvodě vyjímal „vystrojený" nesený dvojma mládenci. Pokračovalo se dále ku zalikovací bráně. Ta byla zastavena přes celou šířku silnice. Motouz se napínal z jednoho konce na druhý, na kterém byly zavěšeny fěrtochy v různých barvách a vzorech. Od brány vyšla průvodu vstříc panímáma s koštětem a před novomanžely zametala, dále tam

byla druhá panímáma, která měla vpředu a vzadu velké síto otažené bílým plátnem a vesele před ženichem a nevěstou tančila až ku bráně. Samozřejmé, že při této slavnosti nescházel ani obecní strážník / polícajt / strážce veřejného pořádku, který svou autoritu vynucoval si respekt, hlavně u mládeže. Tak se dostal průvod až ku bráně. U brány se musel ženich s nevěstou zastaviti a uvítacím proslovem panímámy Františky Nevrallové, která svou výřečností, připravila všem humorné veselí.

Svatební zalikování. 1.

Velevážený pane ženichu a paní nevěsto.

Aj vy pane ženichu, jak jste si to dovolil, do naší zahrádky vstoupiti a nejkrásnější růžičku nám utrhnouti.

Musíme vám připomenouti, že každý zahradník, když chce jíti do zahrádky musí míti klíček od ní.

A vy pane ženichu, když jste si to dovolil a do naší zahrádky jste vstoupil a nejkrásnější růžičku jste utrhl, jste povinen s námi se vyrovnati. A jestli se s námi vyrovnáte, tak se vaše záležitost v nejlepším pořádku provede. A pak-li se s námi nevyrovnáte, tak tomu děckovi na kaši dát musíte.

Vítám já vás páni hosté, předně pana ženicha a pak pana ženicha. Pak nevěstu s druhéma hostama, kdyby ste tak dobří byli a na paterku vína nám složili. Po desítce, po pětce a třeba

ty korunky hezký, poněvadž máme právo československý. Československá republika nám to dovolila, protože jsme tuze starý, tak máme ten dárek od ní darovaný. Dejte každý jaký máte, my to všechno seberume a do hospody půjdeme a tam vás budeme chválit a vám děkovat, až nám budou naše hanfličky nad hlavami lítat.

I jude. A kdo ste tomu nerozuměli česky, tak vám to budo deškolírovat německy. Handlit cvancik jare liben, zatopení dečka, vona mě to votrátila zhůru nohama.

Aj vy pane ženichu, hezkou ženku máte, jinejch děvčat milovat nesmíte a se ženou doma být musíte.

Pochválen buď Pán Ježíš Kristus. Vítám vás od slova Božího a přeji vám v stavu manželským, štěstí požehnání božský, aby ste se dobře měli v tom stavu manželským.

Přeji vám pak ještě, aby ste měli do roka hezkýho, kudrnatýho chlapečka, nebo děvče.

Od paní Františky Nesvadbové, 30.12.1968

Svatební zalikování. 2.

Postupte málo, malíčko, já s panem ženichem promluvím slovíčko. Slovíčko jedno nebo dvě, na dlouze to nebude. Vítám vás páni hosté, jak domácí, tak přespolní. Předně pány všechny. Pana ženicha s mládencama a paní nevěsta s družičkama a všechny milý, vzácný hosty. Naša paní nevěsta

jde po rynku, na hlavinku jako makovinku a na ní šlehanou zelenou korunku. Kdo chce naši nevěstu viděti, musí sem přijíti se čtyřma koníma vranýma, diamantem okovanýma. Který kůň bez podkovy, nesmí mezi nás do naší hospody. Taky se vám na vědomost dává, jaká je sranda vydána. Peníze máme hezký, po desítce, po pětce, taky ty korunky hezký, neb to je naše právo československý. Náš pan president nás tak miloval, že nám tuto knihu daroval. Taky vy nás tak milujte a na patičku vína darujte. Dejte, co kdo máte, jenom na patičku vína dejte. Aby vás budem chválit a vám děkovat, až budeme v hospodě popíjat.

Kdo tomu nerozumí česky, tak mu to budu dyšputírovat německy. Dlouhý jazyk na nohy a knihu vzhůru nohama.

Sen vil kchom, majne líbe her, co mus stojí, to mus col.

Kvóse person desítko mince, klajne person pětko mince.

Silbr selchen ocht vesnim, noch aur hous ranesem.

Oluvajne propijem a noch šene podikujeme. Kchaz kiche repetacion.

Vítam vás od slova Božího.

Já vám přeju štěstí, zdraví, Boží požehnání, v tom stavu manželským a do roka hezkýho kluka do kočárku.

Já vám přeju Boží požehnání, štěstí, zdraví, pořádek a do roka dvojčátka a kočárek.

Od paní Bukové a Ostopovic.

Ženich musel svou nevěstu vykoupiti. Ačkoliv se zdráhal a vytáčel musel nakonec řádně zaplatiti, za tak krásnou růžičku v bosonožském sadě vykvetlou. Potom dostal napít vína a teprve milostivě byl propuštěn. Totéž následovalo u všech družbů, neboť každý si musel svou družičku také vykoupit. Zvláště byli vítáni rodiče jak ženicha tak i nevěsty a po častování vínem a řádném zaplacení, mohli svatebčané pokračovati dále na místo slavnosti. Za připravenou a ozdobenou tabulí zasedli ženich a nevěsta uprostřed, rodiče po pravé a levé straně a další svatební hosté. Následovaly vlastní svatební obřady. Družbové celkem 12 se svými družičkami přednesli připitek, po jehož skončení hudba vždy zahrála tuš. Po zakončení připitků, další mládenec chodil s mísou, ve které byla voda a všichni svatebčané se museli umýt ruce a hoditi do mísy nějaký peníz za obsluhu. Tím byla vlastní slavnost zakončena a následovalo sólo pro ženicha a nevěstu. Po několika otáčkách, šli také rodiče tancovat. Mládenci a družičky utvořili kolo, ve kterém ženich se svou nevěstou za zvuku valčíku a výskotu chasy, dotančili svůj sólový tanec. Po tomto aktu následovala družná zábava mládeže, která končila kolem půlnoci. Tak opět jedna velmi krásná slavnost se starými zvyky zapadla v minulost a zůstaly jenom krásné vzpomínky na mládí a radost.

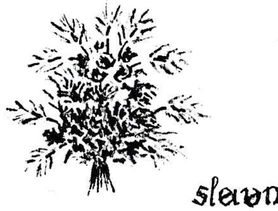

Dožínková slavnost.

Další národní slavností, která se odbývala na vesnici, byly dožínky. Opět tu zazářily národní kroje v plné své kráse a bohatství. Nejen mladí, ale také starší se rádi oblékali tento národní kroj a tak pomáhali a přispívali svou hřivnou ku zachování tohoto národního pokladu. Všichni účinkující se sešli na horním konci vesnice, kde se seřadil průvod a za zvuku hudby p. Ed. Ostřížka, která vyhrávala národní pochody, ubíral se průvod za výskotu mládeže i dospělých, na místo slavnosti. V průvodě kráčelo mládí ozdobené národními kroji, dále hospodář a hospodyně, mládenec s děvčetem, kteří nesli dožínkový věnec, dále vozy se žnečkama a ženci. Veselost zářila z očí nad bohatou úrodou, která byla včas sklizena a tak byla zabezpečena výživa na celý příští rok. Zapěny byly dožínkové písně, předán byl věnec hospodáři, za předním blahopřání mládencem a děvčetem za sklizení bohaté úrody. Tento věnec býval upleten z bělounkých klasů a polního kvítí, které velice ozdobilo tento dožínkový věnec.

Dožínkové písně.

Náš hospodář, dobrý dvořák,
náš hospodář, dobrý dvořák,
on má jedny žence pořád.
Naša hospodyň, dobrá dvořka,
naša hospodyň, dobrá dvořka,
pro žence dobrá kuchařka.
Dobře peče, dobře vaří, – děvčata
Dobře peče, dobře vaří, – chlapci
Dobře peče, dobře vaří, – děvčata
Dobře peče, dobře vaří, – chlapci
Pak se jim to hospodaří. – všichni.

Po tomto zpěvu nastal akt předání dožínkového věnce hospodáři. Mládenec a děvče předstoupili před hospodáře a hospodyni a pěkným přednesem děvčete s přáním všeho dobrého, odevzdali věnce hospodáři a hospodyni.

předání věnce hospodáři.

Vážený pane hospodáře a hospodyně.
My vám neseme tento dar,
kerý vám Pán Bůh na poli požehnal.
A přejeme vám tolik štěstí a zdraví,
co je v tom věnečku, listí a trávy.
Abyste měli tolik kopeček,
co je v tom věnečku stopeček.
Abyste měli tolik másečků,
co je v tom věnečku klásečků.
Abyste měli tolik měřiček,
co je v tom věnečku zrníček.
Přijměte tento věneček malovaný,
kerý je od všech poctivých pracovnic darovaný.

Hospodář věnec přijal, vřelně poděkoval a přál všem mnoho veselí a radosti. Radost a spokojenost zářila oběma z očí, nad bohatou úrodou, kterou jim Pán Bůh požehnal. Ženci a ženčky svou spokojenost vyjádřili radostným veselím a tancem. Následovaly národní tanečky nejmenších, pak pokračováno v předvedení moravské a české besedy, která rozproudila radost a veselí jak účinkujících tak i přítomných hostí. Radost a veselí doplňovaly národní kroje, které svou úpravou a bohatostí oživily celý ráz slavnosti. Po zatancování besed, následovalo sólo pro hospodáře a hospodyni,

kteří obklopeni chasou, v kruhu při valčíku se jenom nadnášeli. Po skončení úvodního tance hospodáře, počala řádit chasa po svém. Za veselého zpěvu a tance, který se prodloužil do pozdních hodin, tato krásná slavnost se skončila. Hosté pak rádi vzpomínali na příjemné chvíle a pobavení.

Zrušení roboty.

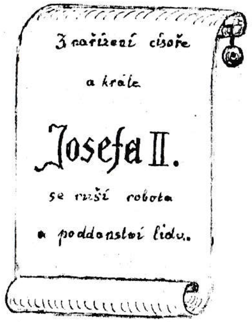

Jinou vesnickou národní slavností bylo uspořádání zrušení roboty. Tato slavnost byla upomínkou na nevolnictví českého lidu v době poddanství. Na návsi v jednom domě mezi naty byla zřízena hospoda, kde se čepovalo pivo a podávaly jiné nápoje. Jiný dům byl označen „Rychta". Ve stanovenou neděli se účinkující v historických krojích sjížděli na horním konci vesnice a v průvodě ve kterém kráčeli robotníci, drábi, vrchnost, která jela v kočáře, dále direktor na koni a opět robotníci se ubírali s hudbou přes vesnici na náves pod lípami, kde se odbývala vlastní slavnost. Prostranství bylo upraveno jako pole, kde robotníci

museli pracovat. Po uvítání a proslovu, ve kterém byla veřejnost seznámena s významem slavnosti, následovala vlastní slavnost. Drábi se procházeli po blízkých staveních, aby svolali robotníky na pole. Robotníci se scházeli na místo slavnosti, kde znázorňovali vázání obilí a jiné práce spojené s tímto úkonem. Ti kteří hned neuposlechli, byli mrskáni důtkami a poháněni k práci. Kteří neuměli, nebo se jinak protivili, bylo jim vysázeno 25 ran na lavici, nebo byl posazen na dřevěnou kládu s ostrou hranou nahoře, se svázanýma rukama vzadu a nohy byly zatěžkány, což působilo velkou bolest. Takovým způsobem bylo znázorněno, jak náš lid v době poddanství musel trpět pro panskou libovůli. Mezi předváděním těchto trestů a prací, přijíždí vrchnost v kočáře, aby se podívala, jak robotníci pokračují v práci. Direktor si stěžuje na neposlušnost některých robotníků a než vrchnost se rozhodne na dalším postupu s provinilými robotníky a může vydati příkazy, přijíždí z Vídně kurýr a ohlašuje zrušení roboty. Manifest přečten, vrchnost rychle odjíždí a robotníci se radují a jásají nad koncem jejich utrpení a panské libovůle. Drábi nečekají na odměnu od poddaného lidu a ztrácejí se co nejrychleji za vrchností, aby unikli odplatě za trýznění. Ale lid na to ani nemyslí a raduje se a veselí ze svojí svobody. Po skončení slavnosti se ubíral průvod do Ostravy, kde se pokračovalo v tanci a zábavě mládeže.

Slavnost vinobraní.

K tradičním zábavám se starými zvyky patřilo vinobraní, které se pořádalo v měsíci říjnu, po sklizni úrody vinné révy. V sále byly napnuty dráty, na které se zavěšely hrozny. V každém rohu byla upravena bělovna, do které byli zavádění, kteří byli chyceni při trhání hroznů. Dále byla tabulkami označena místa, dle místních vinohradů: Padělike, Hachtilke, Ovchnitále a Holáře. Uprostřed sálu visel velký hrozen, který byl vydražován, nebo když jej někdo chtěl míti pro svou společnost, tak jej musel vyplatiti. Po vydražení, nebo když vyplatil hrozen, bylo vytroubeno sólo a majitel velkého hroznu tančil za doprovodu valčíku v kruhu děvčat a chlapců svůj tanec. Takto připravený sál čekal na hosty, kteří se vinobraní zúčastnili. Před zahájením vinobraní byli představeni čtyři hotaři, kteří hlídali jednotlivé úseky vinohradů a policajt (obecní strážník) přečetl na pergamenu paragrafe a artikole s pečetí, dle kterých se museli všichni přítomní řídit. Kdo neuposlechl, byl odveden do šatlavy a tam se musel vyplatit.

Paragrafe - Artikole.

Na vědomost se dává:

V posledním zasedáňó našeho oubecního vébu
ro sme se husnesle, že husporádáme těm vašem větruplachům zas za dlóhó dobo nejaký to vinobraňó. Dalo nám to moc starostí, lamentací a námaho, než sme vám to povolile. Obecní vébur nechcel za žádnó ceno povolet. Že pré se nebodete slošně chovat. Haž sme se zaručile, tade já, sósed Vopálka a vostatní vébuři v mundůro hotařů, že známe svoje chlapčiska a děvčiska a že vás na šňůrko hodržíme a že k žádném větržnostem nedonde. Ale hostanovile se vébuři podmínko. Hostanovile paragrafe a artikole, kerý vám tade přečto a podlivá kerěch se mosíte chovat. Celá hora je rozdělená na štyry díle. Padělike, Hachtilke, Ovchnitále a Holáře. V Padělikách je hotařem staré Hunzuk, v Hachtilkách Vépustek, ve Ovchnitálech Kratinoha a v Holářech Mómenes.

Paragrafe trestního zákoníka oubecního vébura só teto:

§ 1, Hórvda jak vidět je dobrá, hale nařizoje se, habe se trhalo enom vtanco s děvčeskem ha to vopatrně, habe nebela zrnek plná zem ha drohé po nich nehopadnul a nerozbil se frňák.

§ 2 Kdo be hotrhl hovoce dež přestane mozeka hrát, zaplatí toplovanó pokoto ha zebere se ha zavře se.

§ 3. Každé za hotržený hovoce o pořádko zaplatí, bez nákýho vetáčení, pokoto takovó, jaká se mo holoží. Kdo hotrhne hrozen o prostředko, zaplatí 100,-Kčs ha zatancoje se za to sólo.

§ 4. Kdo be se vesketl a hotrhl hovoce š podfokem, zdrhal se zaplatit a hotařům hobekl, bode moset pře dopado zaplatit pokoto tronásobnó.

§ 5. Nařizoje se habe o tanco žádné s cegáró v čoni se nešaširoval. Kdo be cegáro v čoni měl, zebere se mo, přepadne chodém ha klostí jo vekórijó. Debe snad o tanco nekdo fajo v čoni měl, veraženó be jo měl ha na 24 hodin o békovni zavřené be bél. Dál se nařizoje, habe se tancovalo pěkně, jeden za drohém, žádné žduchání ha zastavování.

§ 6. Zakazoje se o tanco klačení na sebe, nebo snad tóbání jeden drohýho. Dež to nemůže nekdo vedržet, hať de na dvůr, kde je tma a žádnýmo to nevadí. Také se přísno zakazoje habe tancovalo děvčisko s děvčiskem ha nebo chlapčesko s chlapčeskem.

§ 7 Kdo be snad horážel vébur, jak tade me stojíme, sebere se a zavře se.

§ 8. Kdo hotrhne dva hrozne najednó, zebere se a zavře se.

§ 9. Kdo be se nažral a o tanco dělal rotyko, zebere se a zavře se.

§ 10. Kdo be chlastal s cizého žbánka, dostane po šnópáko a zebere se a zavře se.

§ 11. Kdo bode pít moc čerstvo za sebó a bode vidět že mo to škodí, zebere se a zavře se.

§ 12. Tancovat se mosí to, co mozekanti hrajó, né potom dež hrajó valčík, habe ste tancovali šíml, nebo jak se tomu říká. Vono se to krótí o hobě, žeto člověk hani nemóže vevřeet.

§ 13. Kdo be chcel tancovat a měl špinavé roce, hať se je vopucoje vo gatě, habe našem děvčiskám nehosošnil kordole.

§ 14. Debe se nekdo ho kase zdráhal pokoto zaplatit, chetne se, vobrátijó se mo kapse na rbe, zebere se a zavře se.

§ 15. Kdo be mimo taneo tróbil moe na hrezne, zebere se a zavře se.

Ke koneo se vébur hosnesl, že každá horážka hóřední vosobe se potrestá lékuocem na gabě a nebo pěstó do voka. Slešele ste ošecke paragrafe, artikole a nařízenó. Meslim proto, že néste děcka a bode-te na sloov poslóchat. Hotaři na soj místa, dobře hlédéte, nie se nenechte podstřčit. Samohonko nepíte, habeste beli pře zdravým rozome. Kasíro dávé pozor na kaso, hať to homiš spočítat. Mozekanti fóknete do téch hrneů a te na ten boben hodně kloč, hať těm dě-včeskám popraskajó bebínke v hošách. Babe, ve sódný stolice, také dobře hlédéte, hať se neco nestane a vám to nehobeče. Tak slešeli ste ošecko a věil se proní zabaneujem sami. Me s hotařama a ve se zatím na nás kokéte. Tak kapelo hré.

Po tomto úvodu se rozvinula družná zábava, při které mládenci využívali nepozornosti hotařů a tahali hrany. Kdo byl chycen, byl odveden rovněž do šatlavy a musel zaplatit pokutu. V této zábavě a veselosti se pokračovalo až do pozdních hodin v noci. Spokojeni, rozcházeli se hosté do svých domovů a potom jenom vzpomínali na tuto společenskou a se starými zvyky ojedinělou zábavu.

Staré hody.

Poslední tradiční zábavou se starými zvyky, která se konala každého roku ve třetí neděli říjnovou, byly staré hody, tak zvané císařské. Na podium se volili čtyři stárci a stárky, kteří fungovali i v příštím roce v mladých hodech. Průběh starých hodů a provedení starých zvyků bylo obdobné jako v mladých hodech s tou výjimkou, že se máje upravila v sále, v menším měřítku. Mládež i dospělí se veselili, zpívali a tancovali po dva dny až do pozdních hodin v noci. Tak se naše jednota starala o zábavu a veselou mysl mládeže i našich příznivců, kteří rádi naše zábavy navštěvovali a na ně se těšívali. Končím tyto krásné vzpomínky písní B. Smetany: „Proč bychom se netěšili, když nám Pán Bůh zdraví dá."

Zapsáno, aby neupadlo v zapomenutí.